

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Regvlarvm Vtrivsque Ivris Cvm Ampliationibvs Ac Limitationibvs

Dueñas, Pedro

Venetiis, 1566

Regvla CXCI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63213](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63213)

nuntur personæ quæ de iure torqueri non possunt,

REGVLA CXCI.

DEFENSIO licita est pro tuitione rerum, vt occidendo qui non teneatur. Hanc regulam probat gloss. & ibi Barto. nu. 6. in l. vt vim. ff. de iustit. & iure, idem Bart. in l. j. nu. 2. & 7. C. vnde videtur in l. furem. nu. 2. ff. ad l. Corne. de sica. Eandem regulam ponit gloss. in l. itaque. in verbo, latronem. ff. ad l. Aquil. Docto. in c. ij. & in c. significasti. el. 2. de homici. pro quo est tex. an d. c. ij. ibi, te tuaque liberando. De iure regio probatur in l. iij. titu. xiiij. lib. viij. ord. & in l. j. titu. xvij. libr. iij. fori. & in l. iij. titu. 8. par. 7. Hanc regulam probat text. iuncta gloss. ibi in verbo, vitam, quam ibi ad hoc expressse norat Bald. in l. aduocati. C. de aduoca. diuer. iudi. idem Bald. in l. si suis nummis. C. de operis liberto. & in l. ij. C. de confit. pecc. Ioan. ab Ana. in c. ij. & in c. perfodiens. de homicid. Cardina. in c. j. de homi. Aret. in consil. lxxx. num. 8. Hippoly. in consil. 4. num. 8. & 22. & in l. furem. nume. 3. ff. de sicar. Matthe. de Afflic. in consil. Neapol. lib. j. rubr. xiiij. nu. 10. & 51. tenet Ias. in princ. Insti. de actio. nu. 69. Deci. in d. l. vt vim. nu. 31. Chassanæ. in consuetud. Burgund. vbi notabiliter examinat hanc regulam, & allegat iura pro ea & fundamenta, in titu. {Des iustices.} rub. j. §. v. fol. 42. col. 2. nume. 111.

Hanc regulam cum tribus ampliatio. & quatuor limit. ponit Ias. in d. l. vt vim. nu. 23. quem refert Berna. de Luce in regu. 507.

- 1 Amplia primo vltra Ias. si inferatur vis edificando, nam licet resistere, vt in l. si vitem. in §. ad ianuam. ff. quod vi aut clam. & in l. de pupillo. in §. meminisse. ff. de no. oper. nuncia.
- 2 Amplia secundo, si inferatur vis turbatiua. Vt in l. iij. in §. cum generaliter. & in l. cum fundum. & in l. j. in §. vim. de vi & vi arm. Bart. in l. j. in §. hoc interdicto. nu. 3. ff. de itine. actuq; priua.
- 3 Amplia tertio, q̄ liceat pro defensione rerum cōgregare amicos, & amici & vicini mei possunt eum qui vult expellere me de possessione mea impune percutere. Ita notab. firmat Bart. in l. de voto. C. de meta. & epidime. lib. 2. & in l. prohibitum. C. de iure fisco. l. x. quem sequitur Corset. in sing. in verbo defensio. el. ij. Alexan. in consil. cxix. col. 2. vol. 7. Hippoly. in singu. 456. Ias. in l. vt vim. nu. 30. ff. de iusti. & iur.
- 4 Amplia quarto, habere locum pro defensione dignitatis & officij etiam ex interuallo. Ita tenet Bal. in repe. l. j. nu. 6. C. vnde videtur text. in litem apud Labeonem. in §. adicitur. ff. de iniur.

REGVLA CXCVII.

DEFENSIO cuiuslibet permissa est. Hanc regulam probat

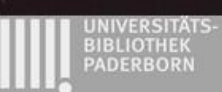
tex. in l. j. in §. com arietes. ff. si quadru. paupe. fecif. dica. & in l. vt vim. ff. de iusti. & iu. & in §. quod vero. Instit. de iure natura. gen. & ciui. & in clem. j. de homicid. Circa quam regul. vide posita supra in precedenti regula. & Hippoly. in singu. c. & in l. is qui aggressorem. vbi est tex. pro hac reg. C. de fca. Abb. in c. olim. el. j. nu. me. 15. cum aliis. de restit. spoliato. & ibi Docto. Ange. in tracta. maleficio. in verb. & Titius se defendendo. nu. 7. Hippoly. in l. ij. nu. 34. ff. de fca. & in consi. iij. nu. 7. & Matthæ. de Affict. in consi. Neapoli. lib. j. rubr. 8. nu. 72. Catellia. Cotra in Memorialib. iuris. in verbo. defensio.

1. Primo amplia, habere locum in Cardinalibus: nam pro defensione corporis licitum est offendere etiam Cardinales. Ista est glo. notab. in c. si. in verbo. percasserit. de pœn. lib. 6. & ibi Ioan. And. quâ gl. sequitur Ang. in l. vt vim. ff. de iusti. & iu. & ibi Iaf. nu. 1. & Phil. Deci. nu. 7. Curti. Sen. in consi. xxx. nu. 39.

2. Amplia secundo, habere locum etiam in clericis. Vt est gl. in summa. 23. q. j. habetur in c. cum voluntate. de senten. excommu. ita tenet Hippoly. in consi. 4. nu. 5. Pro qua opinione facit norabile dictum Ioan. de Lign. in tracta. de iusto bello. vbi dicit, qd si clericus ad altare celebrans inuaditur ab aliquo, licite potest dimittere celebrationem & se defendere, & si in illa rixa se defendendo occidit aggressorem, potest in continenti redire ad altare & Missam perficere. quod dictum refert & sequitur Abb. in c. clerici. el. j. nu. 2. de vita & honest. cleric. Maria. Soc. in reper. c. ad audientiam. nu. 40. de homici. Hippoly. in l. his qui aggressorem. nu. 2. C. de fca. Dec. in l. vt vim. nu. 6. ff. de iusti. & iu.

3. Amplia tertio, non solum habere locum quodocunque imminet periculum mortis, sed quodocunque imminet periculum alicuius iniuriæ personalis. Ita tenet Bar. in l. j. col. ij. C. vnde vi. quem sequitur Ant. de But. in c. olim. el. j. de resti. spoliato. & Alex. in con. cix. col. 5. vol. j. & hoc esse verum firmat Iaf. in d. l. vt vim. nu. 10. & 36. & no. Ang. in d. l. is qui aggressorem. nu. 2. in fi. vbi dicit, qd istud dictum debet esse semper mente tenendum, quia ex eo datur lacrarî multas pecunias, & ita dicit consuluisse in ciuitate Venetiarum vbi liberauit quendam captum a pœna mortis. quod intelligit no. Paul. Paris. in c. dilectæ fili. nu. 36. de excep.

4. Amplia quarto, habere locum etiam in minatore, nam minator potest occidi a minato. pro qua opinione est gloss. in capitu. cum dilectus. in verbo. violenna. quod mer. caus. quod tenet Baldus in l. metum. in fine. C. eod. titu. & in l. fina. nume. 4. ff. de hered. institu. & ibi expresse Ioan. de Imo. & hanc opinionem tenet Abb. in c. j. de offic. delegat. & ibi Felin. nu. 2. idem Felin. in c. afferte. nu. 12. de presum. & in c. sicut dignum. nu. 12. de homic. Marian. Soc. in c. ad audientiam. nu. 38. eod. titu. Ioann. de Platea in §. ius autem gentium. nume. 43. Instit. de iure natura. Panor. in c. scribam. de presump. & in c. quod dicitur de ver. sig. Montal. in l. iij. tit. 13. par. 2.

D. Petri Duen.

Quam ampliationem veram intelligo quodcumque ille qui
 natur, solitus est minas executioni mandare. Ita concludit Ange-
 de Peru. ultra supra dictos Doctores, in consil. ccxv. Petri. de
 chara. in consil. ccxcix. Chassanæ. in consuetud. Burgund. in
 fides sedz. Rubric. 3. §. j. fol. 102. col. iij. nu. 4. pro qua opinione
 gloss. in d. c. cum dilectus. Secundo intellige hanc Ampliationem
 secundum Bald. qui melius loquutus fuit quam alibi, in l. j. Coquam
 do liceat vnicuique sine iudi. se vendi. quodcumque minans est
 actus percutiendi; alias non licet minatorem occidere, quod tenet
 etiam idem Baldus in tractatu statutorum, in verbo, pax. versicula
 quod dictum sequitur Iason in l. vt vim. nume. 13. ff. de iustitia &
 re. & in l. j. nume. 46. ff. de offic. eius. cui. manda. est iurisdic. Ang.
 de Peru. in l. quemadmodum. C. de inoffic. testamen. Anto. Co-
 set. in singu. incip. metus Hippoly. in singu. dcxl. & in pract. crim.
 nali. in §. diligenter. nume. 87. & in l. j. in §. præterea. num. 22. ff. de
 questio. Mathæ. de Afflic. in constitio. Neapolita. libr. j. rubr. vlt.
 nume. 52. In quo notandum est, quod quodcumque minator solitus
 est minas executioni mandare, & est vir potens, est præsumptio
 contra ipsum ad torquendum eum. Ita tenet Specul. in titu. de præ-
 sumptio. in §. species. versicula. sed pone Alberic. in l. metum. C. de
 metus cau. Bald. & Ioan. de Imo. in d. l. fina. ff. de heredib. instituta.
 Ias. in l. j. C. de seru. fug. Felin. in c. cum oporteat. nu. 9. de accusam.
 & in d. c. asserre. nu. 12. de præsumptionib. Panormitan. in d. c. sen-
 ham. nume. 4. Albertus Brun. in tracta. de indicis. colum. 13. versicula
 quero vltierus. Angel. & ibi Augustinus Armin. in tract. malefici-
 rum in verbo, fama publica. nu. 30. Hippoly. in d. §. diligenter. num.
 85. & in consil. iij. nu. 13. Stepha. Bertran. in consil. j. nu. 7. vol. j. &
 in consil. ccxxvij. nume. 11. vol. ij. & in consil. ccxcij. nume. 17. vo-
 lu. 3. in libris secunde impressionis. Et hanc opinionem dicit esse
 communem Marc. Anto. Blanc. in repetition. l. fina. nume. 184. ff.
 de quest. & hæc opinio probatur in l. lx. in ll. Styli. Pro quo lo-
 cit, nam ex solis minis inducitur capitalis inimicitia, l. licet in ver-
 bo, capitales. ff. de arbit. quam gloss. sequitur Chassan. vbi supra nu.
 11. Et non solum ex minis oritur capitalis inimicitia, vt supra nu.
 21, sed etiam ex iniuriis verbalibus, ita tenet Bald. in c. veniens in
 ff. per illum tex. ff. de iureiur. quem sequitur Ias. in l. pro curatori-
 bus. C. de procurat. quod dictum dicit esse notandum Chassan. vbi su-
 pra. & illud dictum sequitur Hippoly. in consil. iij. nume. 12. & in
 d. §. præterea. nume. 23.

Amplia quinto in tantum procedere, quod si aliquis est percus-
 sus ab aliquo, & ille percussus insequitur vuluerantem qui fugie-
 bat, & eum occidit, licet non sit defendendo, non debet puniri pœ-
 nâ mortis, sed alia minori pœna. Hoc fuit notabile uerbum Iaco. de
 Are. in l. j. C. vnde vi. nu. 2. tenet Anto. de Burr. in c. olim. el. j. nume.
 37. de restitua. spoliato. & ibi Abbas num. 15. quos sequitur Fancio
 Ater. in consil. lxxx. nu. 9. Ange. in tracta. malefic. in verb. & Th.
 iud

hinc se defendendo. nu. 46. & ibi August. Arim. vbi dicunt, qd securum hoc dictum consuluit Bald. in ciuitate Papie. sequitur etiam Hippoly. in singu. 100. & in l. is qui aggressorem. nu. 18. C. de sicar. & l. viij. styli. & quia in contrarium videtur l. lix. Styli. vide Co- uaru. in 1. 2. par. c. 7. §. 7. nu. 1.

6. Amplia sexto habere locū, qd si aliquis se defendēdo, occidat suū inuasorem, non incidat in irregularitatem. & licet in hoc olim es- sent diuersę opinionones, de quibus per gl. mag. in c. sicut dignum. in §. clericus. & in c. si. de his. el. 3. 5. dist. & in clem. si furiosus. de ho- mi. tamen hodie hoc est expresse determinatum per text. in d. cle- si furiosus. & sic dico, qd occidens aliquem non voluntarie, neq; ex proposito, sed solum ad suam defensionem, quia aliter non poterat a morte euadere, non incidit in irregularitatem per illum text. & ibi omnes Doct. idem voluit glo. in summa 23. q. j. glo. & ibi Abb. in c. sicut dignum. nu. 14. de homici. Quod tamen est verum quando- cumq; mortem propriam aliter euadere non poterat. ita probat text. in d. clem. si furiosus. et ita per illum text. tenet idem Aba. in c. olim el. j. de resti. spolia. nu. 17. & in c. clerici. el. j. de vita & honesta. cle- ni. nu. 1. Felin. in c. dilecti filij. nu. 14. de exceptio.

1. Limita primo, quando inuasus est constitutus in periculo vitę : sed quando non esset ira angustatus vel in periculo vite cōstitutus, tunc non licet ipsi inuasore occidere aggressorem. Ita probat text. in d. clem. si furiosus. & in l. is qui aggressorem. in versic. in discrimi- na vite constitutus. C. de sicar. & in l. j. in vers. cum moderamine. C. vnde vi. & ibi glo. magistra. & in l. scientiam. in §. qui cum ali- ter. ad l. Aquil. & in l. j. in §. vim vi. ff. de vi & vi arma. Et dicitur quis constitutus in discrimine vitę & licet illi occidere aggresso- rem eo ipso qd terror armorum sibi inferatur, vt habetur in l. licet. in §. armata. ff. de vi & vi arma. & in l. sed & si quemcunque. in prin. ff. ad l. Aquil. vbi hoc voluit glo. & Doct. Flona. de S. Petro. in d. §. qui cum aliter. nu. 4. C. epol. in consi. 29. nu. 13. in consi. crimina. Angel. in tract. maleficio. in verbo, & Titius se defendendo. num. 1. facit quod notat Barro. per illum text. in l. sed & si quemcunque. nu. 2. ff. ad l. Aquil. vbi firmat, qd eo ipso qd probo aliquem venire contra me gladio euaginato, & ego eum occidi, qd tunc probata est defensio mea. quem sequitur Ioan. de Ana. in c. si perfodiens. nu. 5. in fi. & in nu. 6. de homici. vbi dicit, qd visus armorum affert iustum metum mortis. quod etiam tenet Bald. in d. l. sed et si quemcunque. vbi dicit hoc esse notandum. illud dictum sequitur etiam Iaf. in d. l. vi vim. nume. 9. C. epol. in d. consi. xxix. nu. 4. facit quod notat glo. in l. j. C. vnde vi. vbi dicit qd sufficit terror armorum vel iactio per- secutionis.

2. Limita secundo non procedere in bannito, quia is non potest se defendere, & si quem occidat se defendendo, punitur, ex quo vbi li- cita est offensio, reprobata est defensio. Ita concludit Bartol. in l. vt vim. nu. 4. ff. de iusti. et iur. quę sequitur Nellus de sangio Gemi. vbi arguis

arguis

arguit ad vtrunque partem, in tract. bannitorum, in 2. par. 1. tempore q. 49. nu. 49. & Philip. Deci. in d. l. vt vim. nu. 3. Hippoly. in practi. crim. in §. aggredior. nu. 75. et Nellus vbi supra concludit, qd bannitus occidens ad defensionem, punitur directa legis Cornelie, & dolo, cum sciebat se non posse defendere. Contrariam tamen opinionem tenet Bal. in l. j. nu. 51. C. vnde v1. & in d. l. vt vim. num. Card. in clem. j. nu. 3. de homic. Ratio in qua se fundant est, supradicta regula, scilicet qd defensio est de iure naturali. d. l. vt vim. & Clem. pastoralis. de re iudi. & non potest a Principe tolli. §. de naturalia quidem iura. Institut. de iure natu. facit quod notat Bal. in c. a nobis. nu. 6. de exceptio. vbi dicit, qd statutum tollens defensionem debet intelligi de civili, non autem de naturali. quem sequitur Felin. in c. dilecti. nu. 6. eod. titul. In qua questione Paul. Castren. in d. l. vt vim. naturabiliter distinguit auctoritate Ioan. de Lugni. in tracta. de bello. c. 88. qd aut statutum dicit bannitum posse offendere, & tunc non est licita defensio bannito, ex quo vbi offensio permittitur, reprobatur defensio. Aut dicit, qd occidens bannitum non punitur, & tunc licet se defendere, ex quo non est permilla offensio, sed est impunita, quem sequitur Hippolyt. in d. §. aggredior. nume. 78. Quod tamen intelligo verum ac habere locum quando eundemque maxima subsistente causa tollitur hec defensio naturalis, cum subsistente maxima causa tolli possit: vt no. Ang. in l. si sic. ff. de leg. j. & ibi Alex. idem Alexand. in l. cum mulier. num. 1. ff. solu. matri. Alberi. in l. omnes. qui. C. de episcop. & cleric. vbi plura adducit in quibus defensio tollitur, facit text. in l. addictus. C. de episcopa. audien. & ita tenet expresse Philip. Deci. in d. l. vim. nu. 3. & 4. & ante eum Floria. in l. j. in §. cum arietes. nu. 3. vers. quod tamen dixi. ff. de quadrup. paup. feci. dica. per tex. in l. milites agrum. in §. irruens. ff. de re milita. & in l. si seruus. C. de his qui ad eccles. confu. & in l. itaque. ff. ad l. Aquil. de quo etiam vide notab. per Felin. in d. c. dilecti filij. nume. 7. de exceptio.

3. **L**imita tertio, in filio contra patrem, et in seruo contra dominum. Ita tenet Bart. in d. l. vt vim. secundum Hippolyt. in practi. in d. §. aggredior. nu. 79. vbi tenet, qd si pater aut dominus verberet filium aut seruum, si filius aut seruus resistat, licet patri vel domino occidere filium vel seruum impune, per supradictam rationem glo. in d. l. vt vim. Nam ex quo licita est offensio patri in personam filij, & domino in personam serui, vt late concludit Alciat. in tract. ppe. sumpt. in 1. regu. ppe. sumpt. 3. per totam. facit tex. in l. j. ij. & in l. j. C. de patria potesta. & per totum C. de emenda. seruo. & propinquo non est licita defensio contra eos, ideo pater & dominus occidere possunt, ita concludit Hippo. vbi supra. Sed Bart. in d. l. vt vim. hoc non dicit, sed ibi nu. 4. dicit, qd non licet filio se defendere aduersus patrem verberantem, non tamen dicit, qd si pater occidat non tenetur, imo expresse Felin. tenet contrariam in d. c. dilecti filij. de exceptio. nu. 7. in casu, quo pater aut dominus non verberaret autem

mo cote

mo corrigedi, sed potius occidendi, nã filio licet ei resistere, vt ibi.
 4 Limita quarto, in officiali: nam non licet aduersus officialem exequentem resistere, & se defendere. Vt in l. si seruus. & ibi notat Bartol. C. de his qui ad eccle. confu. & in l. fina. C. quando liceat vnicuique sine iudi. se vindi. Cataldus in tract. Syndica. nu. 172. Ioann. de Imo. in l. ex consensu. in §. fina. ff. de appella. nu. 39. facit gloss. in d. l. vt vim. ff. de iust. & iu. que dicit, qd officiali iniuriã facienti non licet resistere, nec se defendere contra eum. Facit quod notat Arist. lib. 5. Ethicorum. c. 5. vbi dicit qd si principatum habens percutiat, non debet repercuti ex quo violentia a superiore iuste inferitur. facit etiam tex. in c. noill. in fi. 13. q. 1. item etiam facit. c. bonæ. de gra. te & quali. vbi imponitur pœna ei qui manus intulit suo duci. & facit. c. patet. 9. q. 3. facit etiam Ecclesiast. c. 4. vbi dicitur, noli resistere contra faciem potentis. Et sic non sine causa princeps secularis porrat gladium ante se, ad denotandum qd subditi eorum superioribus non debent resistere, vt dicit Apostolus ad Roma. c. 14. Ideo Luc. in Buang. 10. c. dicit qui vos. si iudices mundi spernit, me spernit. facit pro hoc text. in l. addictos. C. de appella. vbi nullo modo via facti licet resistere iudici, quãdo aliquid facit vt iudex. Pro quo facit quod not. in c. si quando. de offic. deleg. Et hanc opinio. tenet Hippoly. in l. j. nu. 8. ff. de sic r. Quod tantum intellige vt dixi supra in reg. 190. ampliat. 8.

REGVLA CXCIIL.

DEICIENS aliquid in via vel effundens, tenetur ad pœnam dupli. Hanc regulam probat text. in l. j. ff. de his qui deiecerunt vel effuderunt.

- 1 Limita primo, si effundens aut deiciens ter proclamauerit, ea quidem voce vt audiri & casus evitari possit, tunc enim non tenetur. Ita probat tex. in l. si putator. ff. ad l. Aquil. & in l. inter. §. qui susceperit. ff. manda. & in l. qui foueas vrforum. ibi, si neque denuntiãtũ est. ff. ad l. Aquil. De iure Regio est tex. in l. iij. titu. 8. par. 7.
- 2 Limita secundo, si via sit qua vulgo non com meatur, & eieciũ vel effusum sit, nam cum locus remotus sit, etiam si modo cœperit com meatu, regula non habet locum. Vt in l. j. in §. j. ff. de his qui deiecerunt vel effuderunt. diuinate enim non potuit, an aliquis per eum locum transiret: vt in l. si fideiusso. in §. si cum debitor. ff. manda. et in d. l. si putator. in fi.
- 3 Limita tertio, quando interdum deiectum est, non autem cum noctu. vt in l. hoc edicto. in §. Labeo ait. ff. de his qui deiecerunt vel effuderunt. tamen in vrbe & noctu iter fieri solet, ideoque siue diu siue noctu quid effusum est, teneri puto, vt videtur sentire gloss. in d. §. Labeo ait. in verbo, non nocte.
- 4 Limita quarto non habere locum in hærede. Ratio, quia pœnalis est, vt in l. si vero plures. in §. hæc autẽ actio. & in §. fina. ff. eod. tit.